

Köszönetnyilvánítás

Sok támogatást kaptam ahhoz az öt éven keresztül folytatott kutatáshoz, amelynek eredményeit doktori disszertációmban foglaltam össze, és amely alapján elkészítettem egy angol nyelvű monográfiát *Learned Magic in Central European Libraries in the 15th century* címmel. A mostani könyv e monográfiának mintegy mellékterméke: a középkori tanult mágia történetét tartalmazza, amelynek beható ismeretére szükségem volt a közép-európai mágikus forrásanyag vizsgálatához. Közvetve tehát mindenkinek köszönettel tartozom, aki az öt év során szakmai és baráti tanácsokkal, ötleteinek és írásainak megosztásával segített.

Közülük hadd említsem megkülönböztetett hálával a következő kutatókat:

Banyó Péter, Bobory Dóra, Charles Burnett, Isabelle Draelants, Claire Fanger, Fehér Márta, Gecser Ottó, Horváth Iván, David Juste, Richard Kieckhefer, Frank Klaassen, Klanciczay Gábor, Paolo Lucentini, Sophie Page, Vittoria Perrone Compagni, David Porreca, William Ryan, Szőnyi György Endre, Jolanta Szpilewska, Julien Véronèse.

Valamelyik írásában Umberto Eco arra figyelmeztet, hogy középkorásznak csak az menjen, aki megfelelően erős pénzügyi háttérrel rendelkezik: a szükséges forrásokat felkeresni, Európa és Észak-Amerika különféle kéziratgyűjteményeiben és könyvtáraiban megfelelő időt eltölteni kimondottan költséges tevékenység. Nem lévén kellően gazdag, számos ösztöndíj

és intézmény támogatott kutatásaim során: Central European University, Medieval Studies Department; Norddeutsche Landesbank, Warburg – Wolfenbüttel Fellowship; Collegium Budapest, Institute for Advanced Study; MTA Tudományfilozófia és Tudománytörténet Kutatócsoport; Bolyai Ösztöndíj; OTKA (F-049545); NKTH, KPI. A mostani könyv elkészültét és kiadását pedig a Nemzeti Kulturális Alap, a Magyar Könyv Alapítvány és az OTKA publikációs pályázata támogatta.

Külön köszönettel tartozom munkahelyemnek, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Filozófia és Tudománytörténet Tanszékének és tanszékvezetőmnek, Margitay Tihamérnak, hogy lehetővé tették e kis könyv összeállítását.

Végül pedig családomnak mondok köszönetet: szüleimnek és feleségemnek, Mártának szeretetükért és támogatásukért, valamint gyermekeimnek: Kristófnak és Flórának kedvességükért és stressztűrő képességem javításáért.

A SZÖVEG EREDETI VAGY MEGVÁLTOZTATOTT FORMÁBAN
A KÖVETKEZŐ CIKKEIMBŐL TARTALMAZ RÉSZLETEKET

Necromantia mint a hetedik szabad művészet, avagy a tanult mágia a középkori tudomány határain innen és túl, in FEHÉR MÁRTA—ZEMPLÉN GÁBOR—LÁNG BENEDEK (szerk.), *Tudás az időben*, Budapest, Műegyetemi Nyomda, 2004, 41–60.; Középkori diákok mágikus kézikönyvei: avagy milyen tanulmányokat folytathatott volna Faust a krakkói mágusiskolában?, in PÓCS ÉVA (szerk.), *Áldás és átok, csoda és boszorkányság: vallásetnológiai fogalmak tudományközi megközelítésben* (Tanulmányok a transzcendensről IV.), Budapest, Balassi Kiadó, 2004, 175–194.; Szexuális motívumok középkori mágikus szövegekben, in LÁCZAY MAGDOLNA (szerk.), *Nők és Férfiak... avagy a nemek története* (a 2002-es Hajnal István Kör Konferencia anyagai), Nyíregyháza, Nyíregyházi Főiskola, 2003, 381–387.; Titkosított mágikus források egy középkori könyvtárban (Richard de Fournival *Biblionomiája* és a *Speculum astronomiae*), *Iskolakultúra*, 2003/2, 3–11. Jóslás (Pócs Évával közösen írt szócikk) *Magyar Művelődési Lexikon*, 5. kötet. 7–13. Angyalok a kristály körül: Ulászló király imádságos könyve, *Magyar Könyvszemle* 121 (2005) 117–139. Tanult mágia a középkorban, *Rubicon* 2005/7, 27–31.

JEGYZET A NEVEKRŐL

A középkori latin nevek magyar átírására nincsen általánosan elfogadott gyakorlat. Vannak szerzők, akik mindent igyekeznek magyarosítani (ahogyan a francia és olasz szerzők is minden nevet lefordítanak a saját nyelvükre), vannak, akik megtartják a nevek latin formáját, és vannak, akik az egyes személyeknek aszerint használják a német, angol vagy francia nevét, hogy az illető melyik mai ország területén született. Ebben a könyvben a német és az angol szakirodalomhoz hasonló, kissé kevert gyakorlatot követtem. Igyekeztem a magyar formát használni minden olyan alkalommal, amikor ezt a név végletes elferdítése nélkül meg tudtam tenni, méghozzá elsősorban azokban az esetekben, amikor egy középkori szerzőre mint egy város vagy ország szülöttére hivatkoztak: így

lett Guillaume d’Auvergne-ből Auvergne-i Vilmos, Gerbert d’Aurillacból Aurillaci Gerbert. Kerültem azonban a magyarosítást, amikor a „vezetéknév” nem a kortársak által az illető személyre az eredete alapján függesztett pusztán melléknév volt, hanem valóban a nevéhez tartozott (Johannes Trithemius-ból nem csináltam Trithemius Jánost, sem Bernard Guiból Guidoni Bernárdot), ilyenkor igyekeztem a szakirodalomban és a köznyelvben leginkább elterjedt névformát használni.